

ÉLETÜNK

XXXIII. évf. 2. szám (33. Jahrg. Nr. 2)

Az európai magyar katolikusok lapja

2001. február

VERES ANDRÁS püspök, Budapest

IMASZÁNDÉKOK

Februárra

ÖRÜLJETEK AZ ÚRBAN!

1

Öröm, boldogság... leggyakrabban kiejtett szavak. Vagy azért emlegetjük, mert szeretnénk, ha részünk lenne benne, vagy azért, mert valóban örülünk, boldogok vagyunk. De vajon ugyanazt értjük ezen szavakon mindnyájan?! Félő, hogy nem. Ha csupán az öröm megjelenési formáit vizsgáljuk,

BALÁZSOLÁS

Szépen könyörgök, segíts rajtam, szent Balázs!
Gyermekkoromban két fehér gyertyát tettek keresztbe gyenge nyakamon s úgy néztem a gyertyák közül, mint ág közt kínzó jött özike.
Tél közepén, Balázs-napon szemem pislogva csüggött az öreg papon aki hozzád imádkozott fölém hajolva, ahogy ott térdeltem az oltár előtt, kegyes szokás szerint, s diákul dűnyögve, amit sem én s ő se jól értett. De azért te meghallgattad és megóvtad gyermeki életem a fojtogató torokgyiktól, s a veszedelmes mandulák lobjaitól, hogy fölönvén félszáz évet megélejek, háladatlanul, nem is gondolva tereád.
Ó ne bánd csűf gondatlanságom, védj ma is, segíts, Sebasta püspöke!
Lásd, így élünk mi, gyermekmódra, balgatag, hátra se nézünk, elfutunk a zajló úton, eleresztve kezeteik, magasabb szellemek - de ti csak mosolyogtok, okos felnőttek gyanánt.
Nem sért ha semmibe veszünk s aztán a bajban újra visszazsaladunk hozzád, mint hozzád ma én reszkető szívvel... Mosolyogj rajtam, Balázs!
Ki mint a szepegő kamasz, térdplek itt együgyű oltáród kövén - mosolyogj rajtam, csak segíts!
Mert orv betegség öldös íme engemet és fojtogatja torkomat, gégém szákiül, levegőm egyre fogy, tudom zihál, s mint aki hegyre hág, mind nehezebben küszv, vagy terhet cipel kifűlv, akként élek én örökös líhegésben. S már az orvosok kése fenyeget, rossz nyakam fölvgni, melyet hajdan olyan megadón hajtottam gyertyáid közé, mintha sejtettem volna már... Segíts, Balázs!
Hisz a te szent gégédet is kések nyiszalták, mikor a gonosz pogány kivégezt: tudhatod, mi az!
Te ismered a penge élet, vér ízét, a megfeszített percekét, a szakadt légszó görceit, s a fulladás csatáját és rémületét.
Segíts! Te már mindent tudsz, túl vagy [mindenen, okos felnőtt! Te jól tudod, mennyi kint bír az ember, mennyit nem sokall még az Isten jósága sem, s mit ér az élet... S talán azt is, hogy nem is olyan nagy dolog a halál.

Babits Mihály (1883-1941)

már akkor is látjuk, hogy egészen más jelent az egyik embernek és más a másiknak, életkor, életállapot, foglalkozás, stb. szerint.

Ugyanakkor az is furcsa, hogy ma, amikor egész iparágak jöttek létre az emberek szórakoztatására, az emberek többsége mégsem boldog, hanem még több örömmre vágyik. Sokan csalódotak. Egyesek azért, mert amiben örömeiket keresték, nem elégítette ki vágyaikat. Mások elégedetlenek a kapott örömmel, mert csak ideig-óráig tartott, holott ők tartós örömet kerestek. Ismét mások nyugtalanul keresnek, mert tudják, bár még nem jutottak el az igazi boldogságra, de már sejtene belőle valamit. Érzik, el kell jutni egészen a forrásig, hogy örömük tartós legyen. Vagyis értik, hogy az igazi öröm nem az érzékek kielégülése, nem egy jó érzés, hanem a lélek sajátos, maradandó állapota. Ez nem függ az emberi élet külső körülményeitől. Akármennyi rossz történik a világban vagy körülöttünk, az nem zavarja meg belső örömünket, mert a mi örömünk a lélek mélyén gyökerezik. Ugyanis ott él örömünk forrása, életünk Ura, az Isten. Erre utalnak az Apostol szavai: „Örüljete az Úrban szüntelenül! Újra csak azt mondom, örüljete. ... Az Úr közel van” (Fil. 4,4).

Most, így karácsony elmúltával talán nem is kell erről sokat magyaráznunk, mert még mindnyájunkban ott élnek az Úrban örvendezés élményei. Hiszen akik az Egyház liturgiájában és családi körben megünnepelték a „velünk az Isten” misztériumát, azok a hétköznapi napokban is örvendező lélekkel járnak. Azok ugyanis tudnak együtt örülni az örvendezőkkel és együtt sírni a sírókkal (vö. Róm 12,15). Ez az együttörvendezés és együttsszenvedés adja meg számukra a belső békét és örömet. Ők azon igazak és tiszta szívűek közé tartoznak (vö. Zsolt 32), akik Isten szemével látják a világot és annak minden történéseit. Így őket nem rendíti meg a világban jelenlévő rossz, mert élő bennük a hit: „Ha Isten velünk, ki ellenünk” (Róm 8,31). Tudatában vannak Jézus ígéretének, hogy Ő velünk van mindennap a világ végéig. Ez nem a szórakoztató ipar és a különböző ajzószerke által olcsón kínált „happy” hangulat. De még csak nem is egy erőltetett póz, amelyet a környezet igényel, hanem a lélek belső nyugalma és öröme.

Hol találhatjuk meg ezt az örömet? Mindenben és mindenütt. Hiszen örülhetünk a teremtett világ szépségének, örülhetünk kezünk munkája gyümölcsének, örülhetünk szereteteinknek és embertársainknak, örülhetünk a hivatás hűségének ... Végeláthatatlanul hosszú és öröme.

életünkben az öröm forrásai. Az öröm megléte vagy nem-megléte az Istenhez, az embertársainkhoz és a teremtett világ dolgaihoz való kapcsolatunk minőségétől függ. Ha ezeket a kapcsolatunkat áthatja az Isten iránti hála, felelősség és szeretet, akkor nincs az az erő, amely képes lenne örömünket tönkre tenni. Ebből az örömből fakad Loyolai Szt. Ignác felkiáltása is, aki börtönlátogatónak, akik sajnálkoztak rajta, a következőket mondta: Nincs annyi lánc, börtön és kaloda egész Salamancában, hogy annál többet ne viselnék szívesen az én Uramért, Jézus Krisztusért.

Pál apostol a lélek gyümölcseiről szólva említi az örömet is (vö. Gal 5,22). A keresztény ember örömét tehát nem „decibel”-ben méri, hanem a lelki elmélyülésben, az imádság mélyén fogan, amely áthatja gondolkozását, érzésvilágát és cselekedeteit. Miként minden élet csak a maga éltető közegében fejlődik, úgy az ember is csak a Teremtőjével való közösségben talál rá az élet teljességére, születik meg benne a lélek öröme.

A keresztény ember viszont nemcsak a maga boldogságát keresi, hanem miként Krisztus, aki azért jött, hogy az embereknek „életük legyen és bőségben legyen” (Jn 10,10), úgy ő is felelősséggel viseltetik embertársai iránt. A keresztény ember élethivatását a következőképpen fogalmazza meg Adamis Anna költőnő: „Arra születtem, hogy megszeressenek, s megszeressem én is azt, akit lehet; arra születtem, hogy boldog is legyek, s továbbadjam egy-szer az életemet, s végül arra jöttem én a világra, hogy belehalnom se kelljen hiába”. Csak a mások boldogságáért való tevékeny szeretet teheti boldoggá saját életünket. Az az ember boldog igazán, aki elmondhatja az Apostollal: „örömtöknek vagyunk munkatársai” (2Kor 1,24). Kortársaink közül sokan éppen azért kergetik hiába az örömet, mert maguknak és magukban keresik azt.

Az Egyház örömhírt (evangéliumot) hirdet. Ez az örömhír nem más, mint az ősegyház által ránk hagyományozott jézusi üzenet. Az ő tanítása, életpéldája, maga Jézus Krisztus személye az igazi öröm egyetlen forrása. Ő „az út, az igazság és az élet” (Jn 14,6). Rajta kívül nincs más út az Atyához, életünk beteljesítőjéhez, az öröm eléréséhez. Hozzá kell mennünk, ha fáradtak és kimerültek vagyunk, Ő felüdít bennünket. Örömlenünknek az a rendíthetetlen bizonyosság az alapja, hogy az istenszeretőknek minden a javukra válik. A keresztény ember tehát az öröm hirdetője, mind szavaiban, mind cselekedeteiben. De nemcsak a farsangi időben, hanem az év minden napján. ■

Imádkozunk: gyermekeket soha többé ne sorozzanak be katonának; ne neveljék őket gyűlöletre és erőszakra; legyen számukra derűs és barátságos légkör a családban, iskolában, társadalomban.

Gyermekeket, ifjakat viszonylag a legköllyebb megnyerni katonának, felkelőnek, ütök tervek végrehajtójának. Ők ezt játéknak veszik, lelkesednek fegyverekért, tetszik nekik a lövöldözés. Úgy érzik, felnőttekké válnak, ha kezükben a géppisztoly, különösen, ha löhetnek is azzal. Öntudatuk hatalmasra dagad már akkor is, ha csupán vállukon a fegyver, hát még ha a levegőbe is löhetnek. A halált osztó fegyver hatalmat ad nekik: élet-halál urává válhatnak képzeletük szárnyalásában.

Semmit nem tudnak arról – vagy elfeledkeznek róla –, hogy nem szabad embert ölni; hogy ők nem – a felnőttek sem – urai az életnek s a halálnak. Nem érzékelik – talán későbbi időkben majd –, mily könnyen megcsérélődhet két betű (legalábbis a mi nyelvünkben), amikor a lö-vésből öl-és lesz, emberölés. Ezen túl megmagyarázzák nekik: ha te nem lövöd le a másikat, ő lő le téged. Senki sem akar fiatal korban meghalni, így ötvöződik a „játék” halálos köre a halál realizálásával.

Sokkal súlyosabbak azonban a lelki károk; minden egyes ember lelővése mélyreható sebet okoz a lelken, kiöli az érzéket, a jóságot, a szeretet érzéseit. Kiégnek lélekben. Életerületük a gyűlölet, a kíméletlenség, az erőszak lesz. Nem ők a felelősök, nem ők követik el a súlyos bűnöket – ők csak játszani akartak, mint a felnőttek (egy része).

Szükségük lesz évekre, évtizedekre, hogy feldolgozzák a történeteket – ha erre lesz lehetőségük egyáltalán.

Inkább lett volna szükségük derűs, barátságos légkörre a családban, a környezetben, iskolában, a társadalomban, hogy lelki értékekben gyarapodjanak.

2.

Imádkozunk, hogy az Evangéliumtól ihletett család az evangelizáció eszköze legyen, s az emberiséget a népek igazi családjává alakítsa.

Amikor valaki vágya szerint választ életpályát, hosszú ideig tartó előkészület szükséges a hozzávaló tudás, ismeretek, szabályok és azok alkalmazása eléréséhez. Az evangéliumot sem lehet egy-két nap alatt megismerni, még kevésbé gyakorlatba átültetni. Gyakorlatához hosszú „inkubációs idő” kell, amíg megérik az istenbarátság lelkünkben. Ezt az „ereti” állapotot nevezi az imaszándék (az örömhírből való) „ihletettségnek”, amikor az egyes családok saját életükön, problémáikon túl, képesek hatni a népek nagy családjában az örömhír értékeit valóítani. A „kis” család is, a népek nagy családja is Isten akarata, minőségi megvalósulását nekünk, ihletetteknek kell megkezdeni, folytatni...

Fejős Ottó

Frank Miklós

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

„Szeplőtelen Fogantatás és kapcsolt részei”

A kérdés, amelyre ez alkalommal megkísérelünk válaszolni, egy délnemzetországi olvasónktól érkezett. Így fogalmazta meg:

„Kedves Miklós atya! A jubileumi év folyamán a kereszténység Jézus Krisztus születésének 2000. évfordulójára emlékezett. Ezt az egyházi vezetők arra használták fel, hogy mindig újra a Szeplőtelen Fogantatásról és kapcsolt részeiről szónokoljanak. Miért van erre szükség? Én hívő katolikus vagyok, éppen ezért mindig elszomorít, ha az Egyház megint egyszer öngólt lő magának. Márpedig úgy érzem, hogy ezt teszi, ha unos-untalan azt feszegeti, hogy Jézus férfi beavatkozása nélkül született. Lehet, hogy ezt a legendát áhitatosan lenyelte a középkori ember, de ma ezt senki se hiszi. Evvel az Egyház nevétségessé teszi magát, pláne, ha még arra is hivatkozik, hogy ez dogma. Szerintem - dogma ide vagy oda - erről jobb lenne hallgatni.”

Miklós atya válaszol:

Szokás szerint azzal kell kezdenünk, hogy olvasónk, mint egyébként hűveink jelentős hányada, köztük olyanok is, akik különben vallási kérdésekben eléggé tájékozottak, két egymástól lényegesen eltérő fogalmat téveszt össze: a Szeplőtelen Fogantatást és Mária szűz fogadását.

Mit jelent Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatása?

Azt, hogy Mária, élete első pillanatától fogva, azaz amikor szülei – akiket a hagyomány szerint Joachimnak és Annának hívtak – szerelme gyümölcséként, édesanyja méhében természetes módon megfogant, Isten különös kegyelme révén, mentes lett az eredeti bűntől és minden személyes bűntől. Ezt a bűn szeplőjétől való mentességet, amelyet Isten külön beavatkozással eszközölt, nevezzük Szeplőtelen Fogantatásnak, nem pedig azt, hogy Mária szűzen, tehát férfi beavatkozása nélkül, foganta fiát, Jézust. Mária mentesítése az eredeti bűntől és annak következményeitől, arra való tekintettel történt, hogy Isten őt választotta ki, hogy Fia, a megtestesült második isteni Személy, édesanyja legyen. Egészen tisztának, egészen szépnek akarta, hiszen minden bűn, még a legkisebb is, homlokegyenest szemben áll Isten szentségével. Más szóval: olyannak akarta Máriát, amilyenek az embert kezdettől fogva elképzelték, de amit az ember – szabad, Isten parancsával szembeszegülő, döntése révén – megfúszott. Ádám azonban – mint a tőle származó emberiség feje és képviselője – nemcsak személyesen vétkezett, hanem bűne következményei az egész emberi nemzetségre kiterjedtek. Ezt értjük az eredeti, eredendő vagy ősbűn kifejezésén. Ettől mentesítette Isten Máriát élete első pillanatától fogva, elővételezve Krisztus megváltását és elárastva lelki szeretetével, az ún. megszentelő kegyelemmel.

Jóllehet az Egyháznak ez a tanítása ebben a formában nem szerepel a Szentírásban, mégis találhatók olyan kifejezések, amelyek ezt közvetve megindokolják, kezdve a Teremtéstörténettel (3,15), ahol szó van az aszszony és ivadéka szembenállásáról a bűn forrását jelképező kígyóval, folytatva az angyal Máriához intézett meglepő üdvözléssel: „Üdvözlégy kegyelemmel teljes, az Úr van veled! Áldottabb vagy minden asszonynál.” (Lk 1,28-29)

Mária bűntelenségét az Egyház korai

időktől fogva hitte, a Trient-i zsinat 1546-ban megfogalmazta, majd 1854-ben IX. Piusz pápa, mint a Szeplőtelen Fogantatás tanát, ünnepélyesen hittétellel – dogma rangjára emelte. Érdemes megjegyezni, hogy amikor 1858-ban Mária megjelent a kis Lourdes-i látnoknak, Soubirous Bernadette-nek, kiletét tudakoló kérdésére, így válaszolt: „Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás”. Az Egyház dec. 8-án ünnepli meg a „Szeplőtelen Fogantatás” ünnepét.

Mit jelent, hogy Mária szűzen foganta fiát?

E tekintetben a Lukács evangélium szavai félreérthetetlenek: Gábor angyalt Isten egy szűzhöz küldte; amikor közli Máriával, hogy „méhében fogant és fiút szül” és ez meghökken, az angyal tisztázza: „A Szentlélek száll rád és a Magasságbeli ereje borít be árnyékával” (Lk 1,31; 35)

József kezdeti kételyeit álmában ugyancsak az angyal oszlatja el (Mt 1,20), hogy Mária szűz volt, amikor Jézust foganta, még a Korán is vallja.

Az Egyház Mária szűzességét sose vonta kétségbe: a 3. század óta tanította, hogy Mária szűz volt a szülés előtt, alatt és után; ezt a II. Konstantinápolyi egyetemes Zsinat 553-ban hivatalos tanításként kihirdette.

Semmi kétség, ezt a hittételt nem könnyű elfogadni. Nem azért, mintha nehezebben lenne megközelíthető, mint tegyük fel a Szentháromság, Krisztus istensége, jelenléte az Eucharisziában, hanem, mert olyan területet érint, amely közvetlenül belenyúlik a hétköznapi életbe. Szexuálisan túlfutott korunkban pedig, mely a biológiai folyamatokkal behatóan foglalkozik, könnyen a mesék, legendák világába száműzhető. De akár tetszik, akár nem, nem az Egyház találja ki tanítását, hittételeit nem ahhoz igazítja, hogy mit szól hozzá a közvélemény. – Az Egyház Isten kinyilatkoztatásának őre, azt letéteménybe kapta, tehát köteles továbbadni, akár alkalmas, akár nem: „opportune, importune”.

Miért fontos az Egyház e két máriási tanítása?

Teológiailag azért, mert középpontjukban, bármilyen furcsának tűnjék is, nem Mária, hanem Krisztus áll, mint az emberiség Megváltója. Isten Máriát azért vonta ki az első ember bűnének következményei alól, hogy így megszakadjon az Istentől elfordult emberiség szakadatlan láncolata és egy új korszak vehesse kezdetét, az új emberiség, amelynek megszermélyesítője és megvalósítója az Istenember. Ő újra építi a hidat Istenhez, amelyet az ember lázadásával felégetett maga mögött. Radikális szembefordulása a bűnnel a keresztén, nyitja meg az utat a visszatéréshez. Mária Szeplőtelen Fogantatása, Isten gondolatának hűségese tükröződése egy emberben, az előfeltétel ahhoz, hogy Isten emberi természetet vehessen magára. Mária tökéletes lelki tisztasága tette testét is alkalmassá az Istenanyaságra.

Hasonló gondolatmenettel közelíthetünk Mária szűzességének kérdéséhez is. Mária nem azért szűz, mintha a házasság kisebb értékű lenne, mintha az árnyékokat vetne vagy a bűn „szeplőjét” viselné magán. Mária házasságra készült mindaddig, amíg az angyal üzenetére rá nem mondta élete nagy „igen”-jét: „Legyen nekem a Te igéd szerint” és Isten rendelkezésére nem

bocsátotta, maradéktalanul, egész lényét, hogy Isten benne, általa lehessen emberré. Vagyis Mária Istenanyaságának nem feltétele, hanem következménye szűzessége: nem azért Istenanya, mert szűz, hanem azért szűz, mert Istenanya (K. Rahner).

Ami mámost azt a kérdést illeti, miért kell feltételezni, hogy Mária férfi beavatkozása nélkül foganta fiát, a válasz egyszerű: nemcsak azért, mert a második isteni Személy atyja a mennyi Atya, hanem, mert a megtestesülés révén kinyilvánul, hogy általa megszakad az evlági történet. A Megtestesülés Isten kizárólagos és szabad kezdé-

ményezése, irgalmának betörése a világba. Itt nem marad hely emberi beavatkozásra: minden Isten kezében van.

Befejezésül még egy megfontolásra érdemes gondolat. Napjainkban teljesen kiveszett az embert Istentől elszakító és saját magát is lényegéből kiforgató bűn szörnyűségének tudata és ugyanakkor az Isten felé kinyílás, a Hozzá tartozás és ennek megvalósulásaként a lelki tisztaság ill. a szűzesség újra értékelése, szépségének, mélységese emberiségének felismerése. Ez sikerülhet azoknak, akik megpróbálnak közelíteni a „Szeplőtelen Fogantatás és kapcsolt részei” valódi értelméhez. ■

† Mgr. dr. Gróh Béla

Apostoli Protonotárius

1911. szept.27–2000.dec.23

Szeptemberben töltötte volna be 90. életévét. De kicsoda 90 esztendő ölelt fel az élet, amely Gróh atyának – mindenki csak így hívta – osztályrészül jutott! – Életének történelmi koordinátái a két világháború és azok faldalmas következményei, két embertelen, gyilkos ideológia feltartóztatatlannak tűnő előretörése, gátlástalan világhatalmi ambíciókkal, és azok meglepő bukása voltak. A Trianonban feldarabolt ország problémáival éppúgy azonosult, mint később, menekülésre kényszerülve, az emigrációs magyarságával. Életkörülményei megváltozása folytán alakult át számára a „haza” fogalma is egyre inkább szellemi valósággá, ami azonban nemhogy csökkentette volna, ellenkezőleg erősítette elkötelezettségét hazája és népe irányában.

Gróh Béla élete tartalmát és irányait döntően a természetfölötti kategória határozta meg: Isten már fiatal korában belépett egyéni történetébe és szolgálatára hívta. Egyházi előjárói az innsbrucki Canisianumba küldték, ahol 1929 és 1934 között teológiát végzett. A szombathelyi egyházmegye szolgálatára pappá szentelték, majd Rómába került a Gregoriana egyetemre egyházi jogi tanulmányok végzésére. A doktorátus megszerzése után 1940-ig a pápai törvényszéken, a Rotán szerzett további gyakorlatot. Magyarországra visszatérve polgári jogot tanult. Ezzel párhuzamosan tanárként működött egy katonai reáliskolában, amíg csak 1943-ban katonalelkészként Oroszországba nem került. Lelkipásztori tevékenységbe bevonta az orosz lakosságot is és titokban sokat megkeresztelt.

A háború után a kommunista hatóságok letartóztatták. A vizsgálati fogságból szabadulva, 1948-ban kalandos körülmények között Ausztriába menekült. Megbízást kapott a Voralberg-i magyarok lelkipásztori ellátására Feldkirch székhellyel. 1956 után őt nevezték ki ausztriai magyar főlelkésznek. Ebben a minőségben nemcsak az Ausztriába özönlő magyar menekültek számára gondoskodott lelki segítség megszervezéséről, hanem szívén viselte a tanuló ifjúság sorsát is: a hirtelen megnövekedett létszámú innsbrucki Magyar Gimnázium zavartalan működésének biztosítása és a Kollégium megalapítása nagyrészt neki köszönhető. Erre a célra sikerült – főleg Amerikából és Svájból – annyi adományt összegyűjtenie, hogy abból megfelelő épületet lehetett vásárolni, amelyben az első öt évben gimnazisták, majd 40 év óta Innsbruckban tanuló magyar egyetemisták találtak otthonra. Összlétszámuk jóval meghaladja az ezret. Az otthon fenntartásának költségeit mindaddig Gróh atya teremtette elő svájci kolduló körútjai során, amíg kora és egészségi állapota miatt nem volt kénytelen visszavonulni a Kollégium

vezetésétől a Keresztes Nővérek Rumiszanatóriumába. Megérhette, hogy a szent-anya, érdemei elismeréséül, Apostoli Protonotáriussá nevezte ki.

A felsorolt életrajzi adatok alapján egy nagyképességű szervező, egy egyházi „manager”, egy „fund-raiser” alakja jelenik meg előttünk, aki összeköttetéseit kiválóan tudja mozgósítani. Akkor is, ha Gróh Béla valóban rendelkezett ilyen képességekkel, megjelenése, modora egészen más típusú emberre engedtek következtetni. Kevésszavú, visszahúzódó, kissé életidegen, majdhogyan naiv személynek tűnt, akivel nem könnyű szót érteni. Ezért esett meg, hogy akik csak felületesen ismerték, nem érezték szimpátiát irányában. De aki közelebb került hozzá, felfedezhette, hogy nemcsak nagyon okos, képzett, a realitások talaján álló egyéniséggel áll szemben, hanem melegszívű, segítőkész, lelki emberrel, aki hihetetlenül szerényen, sőt szegényesen élt és ruházkodott. Lakása a Kollégium épületében egyetlen szobából állt, ez volt irodája, fogadó és hálószobája és ebédlője, mert nem akart – mint mondta – „fiait”-tól helyet elvenni.

Kevesen tudják, hogy éveken keresztül maga kotyvasztott magának egyszerű tehte valamit élt, azt ette mindennap, amíg csak a jó irgalmas Nővérek meg nem könyörültek rajta és meg nem hívták, hogy étkézzék náluk a papi asztalnál.

Ha most, amikor Gróh atya eltávozott közülünk, feltesszük a kérdést, mi lett volna az ezer magyar fiatalal, akiknek ő adott otthont, ő biztosította a továbbtanulási lehetőséget, ha ő nincs, akkor rádobbanunk, hogy így megmentette őket attól, hogy elkallódnak. Ezért természetesen mindenekelőtt ő kell, hogy hálával gondoljanak rá; de nem kevesebb hálás meglatottsággal kellene emlékeznünk rá valamennyiünknek, hiszen az ezer fiatal magyart az összmagyarság számára ő mentette meg, tartotta meg, nyitotta meg számukra a jövőt. De szóltan példájával, áldozatkészségével közelebb hozta hozzájuk a keresztényi lelkiiséget is, az egymás iránti felelősségtudatot, a szeretetet, amely minden kultúra, minden békés társadalmi élet alapja.

Az Úr egy nappal karácsonyeste előtt hívta magához hű szolgáját. Lehet-e szebb, bensőségesebb ajándék egy öreg pap számára, mint hogy karácsonyt – méghozzá a jubileumi karácsonyt – a mennyországban ünnepelhesse?

Frank Miklós

Köszönjük, ha megújítja az Életünk előfizetését!

Madridi levél

Ezredforduló

Beléptünk az új századba, a harmadik évezredbe. Sokan már megünnepelték egyszer jó esztendeje, amikor ketessel kezdtük írni az évszámot; most aztán láthatuk, hogyan köszöntötték tűzijátékkal Sydneyben, Moszkvában és New Yorkban.

A sajtó értékelésekkel volt tele; volt, aki a XX. századot egyszerre „csodálatosnak és szörnyűnek” minősítette, s meg akarták állapítani, kik voltak legnagyobb tudósai, politikusai, melyek találmányai és eseményei. Arra is próbáltak választ adni, mi aggaszthat legjobban az új százak külsőben (erőszak, túlnépesedés, éghajlati változások), mely problémákat sikerül majd megoldani, melyeket nem.

Megtudhattuk, hogy az új században legyőzhetjük a rákbetegséget, ha komolyan vesszük, a szív és érrendszer bajai viszont továbbra is az első helyet foglalják el a halál-ok között. Arra is figyelmeztettek, hogy a fejlett világban tanácsos volna visszatérni az egytől-egy-ig túltáplálkozás helyett. Európa természetes halandóságát csak afrikaiak és ázsiaiak bevándorlásával s ezek termékenységevel lehet majd kiegyenlíteni, ami megint növelni fogja mind az idegenyűlölést, mind a fajkeveredést.

A vélemények gyakran megoszlanak. Mig többek szerint a kor egyik jellemzője a vallásosság csökkenése lesz, ma a Fülöp-szigeteken és Indonéziában keresztények és mohamedánok még ölik egymást, ha nem is éppen hitük miatt; az utóbbiak radikális irányzatai egyre terjednek, Kínában pedig újbuddhista közösségek tagjainak százait tartóztatják le. Egy ismert spanyol gondolkodó szerint, – apja indiai, anyja katalán volt, – a jövőben egyre nagyobb teret hódít majd a gyakorlatias „egyéni vallásosság”, mely magasabb értékeket keres, de elutasítja az utópiákat s bizonyos misztikus érzéssel egyenlíti ki a bizonytalanság tudatát.

Természetesen túlzás volna elvárni a levélírótól, hogy mélyebb következtetéseket vonjon le, célokat tűzzön ki és tanácsokat adjon olvasóinak. Annál is inkább, mivel sok újförk meggyőződhetünk róla, hogy „túláságosan hasonlít az óévhez”, s jó szándékunk ellenére mi sem változtunk meg lényegesen. Azt azonban talán mégis meg kellene kísérelnünk, hogy mindenki a maga helyén valahogy hozzájáruljon a világ szébbé-jobbá tételéhez, kész legyen áldozatokat hozni az arra érdemes célokért, védje a gyengébbek jogait és tudatában legyen, hogy mindig elég tér marad a felebaráti szeretet, a karitászy gyakorlására is. A mérleget aztán majd levonják dedunokáink száz év múlva.

Rónai Zoltán

Ki hegyre megy...

Ki hegyre megy, annak kardok közt kell járni s odafönt a csúcson keresztnek kell állni.

Az jut csak oda fel, kit Isten keresztel. De nem babérággal. Tövissel, keresztel.

Százezer kardél fog szívébe vágni. Mégse engedj, Uram, feljutni megállni!

Pusztas Sándor (1911-1983)

Dr.Mehrle Tamás OP (Fribourg):

A „HIT ÉS ÉSZ KAPCSOLATA”

II.JÁNOS PÁL enciklikájá

4. fejezet: A hit és az ész kapcsolata

Noha a pápa már eddig is sokat mondott a hit és ész kapcsolatáról, mégis egy külön fejezetet szentel ennek a kérdésnek. Szándéka, ezt a centrális problematikát a maga történelmi alakulásában és fejlődési szakaszaiban részletesebben tárgyalni, hogy ennek alapján aztán a teológia jelen feladataira vonatkozóan is tudjon állást foglalni.

Szent Pál levelei bizonyítják, hogy már az apostol néha hivatkozott maga filozófiájának egyes tanaira, másokat meg szigorúan elítélt. Érthető, hogy az első keresztények, akik szembesültek koruk filozófiájával azokat a nézeteket, melyek nem mondtak ellen hitüknek, rokonszenvvel fogadták, – nevezetesen a pogány filozófusoknak azt a kísérletét, hogy a pogány hitet babonás elemektől megtisztítsák, – viszont más nézeteket, melyek a keresztény hit alapjainak a tagadására vezettek, határozottan elvetették.

Az első egyházatyák azokkal a filozófusokkal, akik a pogány vallást maguk is kritikusán megírták igazi dialógust folytattak, hogy ezáltal a pogány világnak is alkalmat nyújtsanak a keresztény hittel való közelebbi megismerkedésre. A pápa felsorolja azokat, akik ebben a munkában érdemlegesen részt vettek. Sajnos mi csak röviden tudjuk nevüket felidézni és egy-egy mondatlalt teológiai érdemüket megjelölni.

A legrégebbi atyák, nevezetesen Sz. Ireneusz s Tertullianusz az apostoloknak inkább szigorú elítélő magatartást tettek magukévá, sőt negatív véleményüket könnyen kiterjesztették mindenfajta filozófiára. Ez érthető volt, mert a keresztény hit oly sok életkérdésre adott választ, hogy a pogány filozófusokkal való foglalkozás szinte túlhaladott dolognak tűnt fel előttük. Zavart okozhatta az is, hogy a régi arisztotelészi filozófusok, a filozófia legnemesebb részét, a teodiceát, teológiának nevezték, viszont Jusztinus és Alexandriai Kelemen a keresztény hitet vagy az evangéliumot nevezték igaz filozófiának. A keresztény gondolkodók lassanként a régi filozófusoktól, nevezetesen Platónról átvettek kritikusán átgondolt filozófiai elemeket. Külön jelentősége van Origenesnek, aki elsőnek kezdte meg a keresztény teológia kidolgozását. A platói vagy újplatói filozófia kereszténnyé tételének a munkájában érdemes munkát végeztek Origeneszen kívül a Kappadóciai, Areopagita Dénés, de főképpen Szent Ágoston. Ágoston a platói filozófia segítségével dolgozta ki teológiai szintézisét, de a platonistáknak szemérem veti, hogy helyes ugyan a céljuk, de nem akarnak tudni az egyedüli odavezető útról, Jézus Krisztusról. Ágoston tana az egyház számára évszázadokon át a teológiai spekuláció legmagasabb rendű műve maradt. A 13. században az egyház már igazi iskolai teológiával rendelkezett, a skolasztikával, melynek kezdeményezője, úgy is mondhatnánk az atyja Sz. Anzelm volt. Anzelm a kifejezőmódjában néha túlságosan a hitigazságok értelmi igazolódását sürgette, úgyhogy alaptalanul ugyan, egy bizonyos teológiai racionalizmus gyanújába került.

A skolasztika a 13. században aquinói Sz. Tamással érte el a csúcspontját. Tamás meggyőződése, hogy az értelem és hit között, amennyiben Istenben forrásznak, ellentmondás nem lehet-

séges. Csakugyan a kinyilatkoztatás szerzője Isten, aki értelmünket úgy teremtette, hogy vele felismerhessük az igazságot. Értelmünk akkor igaz, ha ítélete megfelel a valóságnak.

Tamás még a tévedésnél is mindig disztinált, hogy megőrizze azt, ami igaz. Az első közt folytatott dialógust az arab és zsidó filozófusokkal. Főérdeme, hogy a teológia fellendülését idézte elő, mégpedig azzal, hogy mesterét Nagy Szent Albertet követve az arisztotelészi filozófiát állította a teológia szolgálatába. Arisztotelész filozófiájának kifejezetten metafizikai megalapozása van. Egyedül az ilyen metafizikai, azaz létanalógiai tan képes maradóan igazságokat elismerni és egyedül az ilyen filozófia alkalmas arra, hogy Istent, a végtelen létet, nemcsak metafórikus képekkel, hanem igazi pozitív, noha analóg fogalmakkal értesse meg. Ha ezt tartjuk szem előtt, egyáltalán nem látszanak megdöbbenőnek a pápának Tamást magasztaló dicséretei. XXII. János 1323-ban avatta szentté. V. Pius 1567-ben egyházdoktorrá és XIII. Leó pápa 1880-ban az összes katolikus iskolák védőszentjévé nevezte ki. Halála hétszázadik évében, VI. Pál emeli ki Tamás teológiai érdemeit, II. János-Pál pápánk pedig a jelen enciklikában Tamás gondolkodásának maradóan újdonságára hívja fel figyelmünket.

A jelen fejezet végén a pápa nagyon finom analízis keretében rámutat arra, hogy milyen veszteséget jelent az emberiség számára a hit és értelem szétválását, szembehelyezése, mert ez mindkettőnek a gyengülésére és harmonikus egysége elvesztésére vezet. Ha figyelmesen elolvassuk sorait, még ha talán nem is vagyunk hivatásos filozófusok, lehetetlen meg nem értenünk, hogy a mai kor szellemi eltévelyedései, mint amilyen a racionalizmus, agnoszticizmus, idealizmus, humanista ateizmus, tudományos relativizmus és nihilizmus valóban tragikus krízisbe sodorták az emberiséget. E válság szerencsés végét kívánjuk ugyan, de elérkezése idejét még megsejteni sem tudjuk. Boldogok, akik hitükbe vetett bizalommal leküzdik a keresztény lélekhez nem méltó borúlátást és Krisztus szavaiból erőt merítenek, hisz Ő mondotta: „Bízatok bennem, mert legyőztem a világot!” (Jn 16,38).

Folytatás következik

Kelet-Szlovákiában is elindult a Komáromi Imanap keresztje

A hívek magánkezdeményezése folytán plébániáról plébániára viszik azt az emlékkeresztet, amelyet immár 10 éve minden Jó Pásztor vasárnapján végighordoznak Komáromban, hogy ott a hívek sokasága a kereszt árnyékában, szerzetesi, papi és főpapi hivatásokért imádkozzon. Mivel az úgy nincs központilag szervezve és irányítva, a kereszt útja valóban keresztút. Hűen tükrözi az itt élő katolikus magyarság magárahagyottságát, de azt az eleven hitet is tanúsítja, amely alapján ez a maroknyi nép reméli, hogy Krisztushoz, az örök Főpaphoz való szeretetteljes ragaszkodásért, valamint a Boldogságos szent Szűz szőszólására és néptünk szentjeinek esedezésére, vágya előbb-utóbb teljesül.

GB/MK

Vallomás a szülőföldről

Haza, hazafi, hazafias: van még ilyen? A szónak eredeti, nemes értelmében? Ahogy Kölcsey tanítja? Vagy csakugyan olyan mélyre zuhant e fogalmak értéke? Nincs már aranyfedeztük? Mert a mai köznyelv – a közgondolkodás tükré – messze kerüli őket, identitás-zavarban szenved s ha mégis szóba kerül a haza, akkor annak enyhén rosszálló „felhangja” van, ahogyan az idegenben élő magyart sajnálkozva nevezik „külföldre szakadt hazánkfianak”. Persze a vesztett háború után nemcsak nálunk volt így, a németek is óvakodtak hazát (Vaterland-ot) emlegetni, nehogy a nacionalizmus bűnébe tévedjenek. Tehát mondták a minden értelemről mentes hivatalos Bundesrepublik-ot. Jól emlékszem, az öreg Ludwig Erhard, a „német gazdasági csoda” atyja mindig megilletődve, csak-azért is „Vaterland”-ot mondott.

Miközben ilyenfajta gondolatok foglalkoztattak: haza, szülőháza, szülőföld, eltett holmijaim közt kotorászva kezembé akadt egy diákpályázatra beküldött dolgozat, amit nekem kellett elbírálni. A pályázó – ide írom a nevét: Kalász Mónika – most érettségizik Rozsnyón, akkor csak 15 éves volt és a szülővárosát, a felvidéki Szepsi-t dolgozta ki. Megérdemelten kapott díjat. Mindennek utánajárt, utána kérdezett, nagyon szemléletesen és részletesen mutatta be a városka történelmi múltját, nevezetességeit, híres embereit (Szepsi Csombor Márton), a tájat, amely körülveszi, az emberek mai életét. A végén – amiért ezt a néhány sort papírra teszem – a szülőföldről vall s ezt olyan mélyről felsorolódó módon, a stílus olyan megejtő egyszerűségével, amely most is könnyet csal a szemembe... Ideje, hogy Mónikának adjam át a szót:

Szepsi! Ez az én kis városom, ahol mindig otthon érzem magam. Ide mindig „h a z a” jövök, mert az otthon melegt csak szülővárosom, Szepsi tudja biztosítani. Büszke vagyok, hogy e városka történelme ilyen gazdag, bő, összetett és csodaszép. Itt anyanyelven beszélhetek, az emberek vidámak, egyszerűen élnek a világban. Mindennap történelmi valami. Egész héten a kolégiumban vagyok, de ha elérkezik a péntek, számomra az olyan öröm, mint kisgyerek számára az anya közelléte. Boldogan térek vissza, mert itt van mindenem, amiért érdemes élnem. E városban, ha hosszú útról jövök haza, nosztalgiam elcsitul, szívem kapuja megnyílik, és melegséget, otthon-szeretetet érzek magam körül, boldogság tölt el engem. Szepsi, Szepsi, Szepsi. Soha nem tagadom meg, hogy ez az én szülővárosom, ahol felnőttem, és soha sem fogok szégyent hozni rá.

Vallomás a szülőföldről, a kisebbik hazáról. Tehát mégis csak van haza. Sokszor éppen kívül a Nagyhazán.

Szamosi József

24 millió szentévi római zarándok. Az olasz hatóságok szerint az elmúlt szentévi során mintegy 24,2 millió zarándok kereste fel az Örök Várost. Átlagosan 2,7 napot töltött egy látogatás Rómában. Az előzetes becslés igen pontosnak bizonyult, mert eszerint 24,4 millió zarándokra számítottak. *Kathpress*

✱

A Collegium Germanicum et Hungaricum-ban, Róma egyik legrégebb kollégiumában a 2000-2001-es akadémiai évben 24 magyar papnövendék tanul magyarországi és erdélyi egyházmegyékből. ■

FIATALOKNAK

Az évközi 7. vasárnapon olvassuk Szent Lukács evangéliumából a következő sorokat: „Ha arcul út valaki, tartsd oda a másik arcodat is.” (Lk 6,27-28)

Egy olyan világban élünk, ahol minden a pénz, a piaccgazdaság és a teljesítmény körül forog. Mindenki arra figyel, mi az ami igazán fontos, időszerű. És nemcsak a gazdasági életben, hanem az élet minden területén. Mi a divatos, sportos, fiatalos, lendületes. Ez számít, s ami a lényeg: „márkás” legyen, legyen az cipő, ruha, gépkocsi ... Sőt, ez a megkülönböztető értékelés kiterjed az emberi egyéniségek világára is. Elég néhány jellegzetes holmi s máris tudjuk ki is viseli azt, ki is lett híres-hírhedt általa.

Az idézett evangéliumi rész, Jézus szava, a mai ember számára megdöbbentő felhívás. Önkéntelenül is az jut eszembe, hogy bármennyire is sóvárog a világ a békés, nyugalmas életre, a felebaráti szeretet, a tolerancia ezen rendkívüli megnyilvánulása olyan kihívás, amit nem tudunk teljesíteni. Arról ismerjenek ránk, keresztény emberekre, ez legyen a mi „márka”-jelünk, hogy pofonoktól piros az arcunk? Ezért vagyunk mi jók, megbízhatóak, divatosak, keresettek az emberi élet piacán?

A mai evangéliumi rész elgondolkodtat, mit jelenthet ez a kifejezés: „márkája: keresztény”, Jézus szándékainak, örömhírének a tükrében. Nem a piruló arc a fontos, hanem az a kihívás, hogy egyáltalán merünk-e úgy gondolkodni a békéről, az erőszakmentességről, mint Ő. Akár a teljes önfeláldozásig, a „kereszt botrányáig” menve... Bármennyire is félelmetesen hangzik, de a keresztény öngonoságunkhoz hozzátartozik ez a döntés: tudunk, akarunk-e „gyökeresen jók” lenni? „Márkája: keresztény”, s annak félreismerhetetlen jele nem a piruló arc, hanem sokkal inkább:

- az imára kulcsolt kéz – azokért, akik bántanak, arcul ütnek bennünket
- az áldásra kiáltó kéz – azokért, akik szidnak minket
- az ajándékozásra kinyújtott kezek – amelyek a mennyi Atya jóságát bizonyítják.

Pál atya

II. János Pál pápa moszkvai látogatása?

II. János Pál pápa moszkvai látogatására idén még aligha kerül sor. Legalábbis erre utalt Moszkvában Carlo Ciampi olasz államfőnek II. Alexij orosz pátriárka. Mint az ortodox főpap hangsúlyozta, a pápa útját alaposan elő kell készíteni és a még fennálló akadályokat maradék nélkül el kell távolítani. A kijelentés burkolt utalás az orosz ortodox egyház azon vádjára, amely szerint a katolikus egyház – főleg Ukrajnában, Belaruszban és Kazahsztánban – térítő munkát folytat. De a tavaly Rómába látogatott Putyin orosz elnök sem hívta meg a Szentatyát Moszkvába, holott két hivatali elődje: Jelcin és Gorbacsov is reményét fejezte ki vatikáni látogatása során, hogy hamarosan hazájában látathatja vendégül János Pált.

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött írásokon, leveleken.

P. Szőke János SBD (Budapest)

VIDÁM EMBEREK

Néha csak egy féltucatnyi embert tudnak megnevetetni a családban vagy a munkahelyen. Ritkábban fordul elő, hogy tömegek hahotázanak egy szellemes ember előadásain. Akik körülöttünk csevegnek, kiabálnak, vagy úgy gondoljuk, hogy zavart keltenek, nemcsak türelmünket veszik igénybe, hanem fel is vidámíthatnak bennünket.

Az emberiség sokat veszítene, ha az élet útján nem haladnának velünk vidám emberek, biztosan megéreznénk hiányukat. Amit ők tesznek, pótolhatatlan az emberiség számára, mert szeretetből teszik, és amit adnak, minden ajándéknál értékesebb. Az igazán jó ember, vidám ember. Másként ez nem is lehet. Aki a jelenlegi rómaiak között is jó ember akar lenni, annak a hangulata derűs. A savanyú arcú, lógó orrú, zavaros tekintetű egyént még gondolatban is nehéz elképzelni eszményképnek. Ez vonatkozik különösen napjainkra. Azonban van egy komolyabb tényező, ami szükségessé teszi az emberek vidámságát: ez a kereszténység. A kereszténység és a vidámság olyan mint az ikrek: elválaszthatatlanok.

Vidámsággal telt könyv

Ez nem más, mint a Biblia. Az Isten „nevet az égből” – olvassuk a Zsoltároknak (2,4). Azokat a népeket nevezi ki, akik uralma alól ki akarják magukat vonni. Karl Rahner szerint: „Az Isten nyugodtan nevet.” A Biblia megerősíti, hogy a legtisztább és legharsányabb nevetés Isten fényének és arcának sugarát vetíti ránk. A győzedelmes Istennek, aki a történelem és az örökkévalóság ura, új vonásával ismerkedünk meg. Azzal az Istennel, akinek a nevetése azt bizonyítja, hogy végeredményben minden az ő terve szerint történik.

Sára, Ábrahám felesége, aki Izsákot hozta a világra (Izsák nevetést, „mosolyt” jelent), így kiáltott fel: „Isten örömet szerzett nekem, s aki hallja, velem együtt örül” (Ter 21,6).

„Legyen számos örömben részed”, kívánja az angyal Tóbiásnak (Tób 5,10).

„Ne add át magad egészen a gondoknak, töprengéseiddel ne okozd vesztedet” – tanácsolja a bölcs Sirák (Sir 30,21), mert „a szívbeli öröm az ember élete, a vidám kedély megoldja napjait” (30,22).

„Sokat megöl a gond, a hasztalan bánat” (Sir 30,23).

Az Ószövetségi Szentírás tele van örömmel, annyira, hogy még a csillagok is nevetnek. Erről Baruk így ír: „A csillagok vidáman ragyognak helyükön és örvendenek; hívja őket és azt felelik: itt vagyunk. Vidáman csillognak alkotójuk előtt” (Bar 3,34-35).

Az Újszövetségben talán még inkább megcsendül az öröm, hiszen 250 alkalommal van róla szó. Szent Pál az örömet a Szentlélek adományai közé sorolja. Filippi lakóinak szorgalmazza: „Örüljete az Úrban, ismét mondom, örüljete!” (Fil 4,4). „Isten a vidám adakozót szereti” (2Kor 9,7).

Jézus...

Jézus, amikor befejezte földi működését, azt állítja, hogy mindent azért tett, hogy „az én örööm legyen bennetek is és teljes legyen az örömotök” (Jn 15,11).

Néhányan azt merészték állítani, hogy Jézus soha nem nevetett. Ha ez így lenne, lehetetlen lenne elképzelni, hogy amerre Ő járt, ott a sírás vidámsággá változott, a félelemből reménység lett, és a halálból élet.

Hogyan lehetne megmagyarázni vidámság nélkül, hogy a fáradt és csalódott embereknek új lendületet adott? Hogyan magyarázható meg a dühös farizeusok vádjá, hogy „eljött az Emberfia, eszik is, iszik is és azt mondják rá, lám falánk és iszákos ember, a vámosok és a bűnösök barátja” (Mt 11,19).

Egy besavanyodott ember szomorúfűz hangulatban nem megy lakomákra, lakodalomra és ebédekre. És még valami! Hogyan vonzott magához sok gyermeket és egyszerű népet, ha nem a vidámságával? Jézus vidám volt és tudott nevetni.

Néhány kedvező következtetés az eddigiek nyomán.

Aki vidám, Istenről tesz tanúságot, róla szól és Jézust méltatja.

Egy pszichológus állítja: „Ha az ember Isten képmása és dicsősége, annál inkább így van, mikor egy keresztényről azt állítják: szimpatikus ember. Ennél nagyobb dicsőítést nem illeti sem az embert, sem a Teremtőt” (F. Casanova). A keresztény tannal ellentétben élők nem pogányok, hanem szomorú népek. Van, aki egyenesen azt állítja, hogy az Újszövetség legnagyobb bűne az, ha valaki nem vidám (G. Rittelmeyer). Egy másik teológus, Havrey Cox kedvesen fejezte ki ezt a valóságot: „A nevetés a mi keresztvetésünk”. Ez a kérdés: lehet-e valaki keresztény vidámság nélkül? Lehet-e Istenről szólni lendület nélkül? Talán így jobban megértjük a humorista író, Bruce Marshallt, aki azt írta: „Akit a hit nem fakszt vidámságra, az nem érdemli meg, hogy megvallja azt”.

Az ember legyen bölcs

A vidám ember rokonszenves.

A vidám ember bölcs, mert mindennek ellenére tud nevetni. Aki nevet, nem egyszerűen, hanem háromszorosan bölcs.

Először azért, mert amikor nevet saját koporsójából kihúzza egy szöveget.

Másodszor azért, mert kevesebbet fáj a feje.

Harmadszor azért, mert sokan megkedvelik.

Ezért ujjonganak az orvosok, a pszichiáterek és a tudósok, ha vidám emberekkel találkozhatnak.

Aki nevet, nem számolja állandóan pulzusát. Nem hiába ajánlanak az orvosok feszültségben élő embereknek vidám filmeket, mások pedig viceket javasolnak kikapcsolódásként. Az is előfordul, hogy egyes kórházakban, a különböző osztályok bohócokat kérnek fel, hogy vidámsítsák a betegeket.

Paolo Pancheri, a neves olasz pszichológus szerint a nevetés üdvös hatása elvitathatatlan, kifejezett és hasznos tettek tartja. A nevetés befolyásolja az emésztőszerveket, a szívet is felvidámítja és lazítja az izmokat. Nem szólvá arról, hogy az agyat is megmozgatja és jó hatással van a reflexekre is. És ha mindez még nem lenne elég, legalább erőmegtakarítás szempontjából kell nevetni: a homlok összeráncolásához 65 izom működése szükséges, a nevetéshez csak 15.

Lényeges, hogy vidámak legyünk, hogy ne vessünk és magunkat se vegyük halálosan komolyan.

A jó humor arra való, hogy felébrresszük magunkban a fiatalos lendületet és a lelünk ártatlanságát. Azt sem szabad elfelejteni, hogy a nevetés a szeretet egyik formája. A vidám ember fejlethetetlen emléket vés testvérei szívébe.

A keresztény ember nyolc boldogsága másként

1. Boldog az az ember, aki önmagán is derülni tud: élete végéig szórakozhat.

2. Boldog az az ember, aki rá tud nevetni másokra: hidat ver feléjük.

3. Boldog az az ember, ki nem tud mindent és nem csinál meg mindent: az Istenre is hagy valamit.

4. Boldog az az ember, aki mindent komolyan vesz, de nem tragikusan.

5. Boldog az az ember, aki szórakoztatni is tud és nem mindig oktat.

6. Boldog az az ember, aki megérti, hogy az a legboldogabb, aki másokat boldoggá tesz.

7. Boldog az az ember, aki a nyolcadik „írgalmassági tettet gyakorolja”: a szomorúakat megvidámítja.

8. Boldog az az ember, aki meg tudja érteni, hogy az Atya és a Fiú két különböző, de rendkívüli személy.

Az ember rendeltetése

Az ember az örömről van ítéltve. Öröksége nem a pokol vagy az állatokhoz hasonló megszűnés. Egy ló nem tud nevetni, csak nyeríteni.

A nevetés és a mosoly, az ember felsőbbrendűségéről tesz tanúságot. A keresztény vértanú mosolyogva fogadta a halált. Ki van zárva, hogy mosolya a pokolba vigyen. ■

Farsang

Megfordult az idő Pállal, * fehér apostolszakállal prédikál, a bűn ellen Január.

De szavára most nem hallgat, tombol a világ, a Farsang örödge fűtve hány a hidegre.

A hó keblén, a jég hátán piros tüzet rak a Sátán, s nyitva lék, vetve hurok, hányva lép.

Piros rózsát nyit a jöved, messze van még Húshagyó Kedd. Zenezsól...

Messze van még Hamvazó.

Háromhetes még a naptár, messze van még Péter és Pál. Medvebőr!... Telik a nyár bőviből...

* Január 25, a naptárban Pál fordulása, azaz megtérése

Bözsike *

Bözsike már nagyleány, - tegnap volt ötéves, találgatja javában: kihez menjen férjhez.

De mielőtt férjhez megy, előtte az élet, pályát választ. Először elmegy kiscselédnek.

Varrónó lesz azután, s azután színeszőn, s ha övé lesz a világ, lemond az egészről.

Utoljára férjhez megy, mint az anyukája, anyuka lesz belőle, - az a legszebb pálya!...

Memne is már világra, de még nem tud főzni, s anyukánál akar még egy kicsit időzni.

* A költő Honor nevű leányát tréfásan Bözsikének becézték.

Nagyapa

Nem apa vagyok már, hanem nagyapa, - annak nevez engem három unoka.

Három kis legénynek nagyapja vagyok; most már egész bátran meg is halhatok.

Három unokámat ám úgy szeretem: nem halok meg, csak hogy nagyapjuk legyen.

Szeretnek ők engem nagyon de nagyon, nagyapa nélkül hát őket nem hagyom;

a sír széléről is kezük visszafog; szívem a sírból is rájuk mosolyog.

Erdélyi József (1896-1978)

Egy alkotó hazafi

A modern magyar iskola-rendszer immár történelembe nőtt nagy alakjára, Klebelsberg Kunóra emlékeztek a közel-múltban.

125 éve született Magyarpecskán. A két háború között vallás- és közoktatásügyi miniszterként lényeglátóan felismerte, hogy trianoni elesettségünkől csak minőségi kultúrával tudjuk a magyar jövőt megteremteni. Ennek előfel-tétele; egyetlen módja, hogy építsünk ki egy korszerű magyar és európai igé-nyeket is kielégítő iskola-rendszert, amely a magyar nép legszélesebb szelle-mi jobbágysorsban hagyott rétegeit az egyetemes nemzet vérkeringésébe e-meli. Az ezer sebtől vérző Csonka-Magyarországon nem volt egyszerű fel-a-dat eme nagy koncepciójú tervet meg-valósítani. A nagy áldozattal járó nem kis költséget, valóssággal kiverekedte a Bethlen kormánytól. Nagy segítségére volt nemes törekvéseiben az alulról jött, nagytehetségű Vass József, a népjóléti miniszter; de maga Bethlen István is felismerte kultuszminisztere nagy vállal-kozásának nemzetpolitikai jelentő-ségét.

INTERNETEN A MISSZIÓ

<http://www.erzbistum-muenchen.de/ungarische-mission>

Pál apostol korának legkorszerűbb tájékoztatási eszközeit vette igénybe, amikor hithirdető körutakat szervezett és leveleket írt. Úgyesen kihasználta kora legkorszerűbb adottságait: utazott hajón és szárazföldön, fellépett a világhírű areopaguszon, piacokon és tereken, a korabeli postai állomásokon és híradó-helyeken. Következésképpen napjainkban mindenekelőtt a digitális médiák lehetőségeit használná, video-clipet és „honlapokat” szerkesztene, az elektronikus drótposta, e-mail és internet segítségével hirdetné a krisztusi örömhírt az egész világon.

Misszióknak ugyancsak igyekeznünk lépést tartani a korról, és a leg-korszerűbb eszközök segítségével aka-runk eleget tenni lelkipásztori meg-bízatusunknak. Már eddig is korszerű telefon, fax, fénymásoló, komputer és videorekorder segítette munkánkat. A sajtóapostolkodás jegyében szerkesz-tettük Értesítőnket. Néhány hete saját honlappal rendelkezünk, lelkipásztori utazásokra vállalkozunk a világhálón, az interneten is felkínáljuk szolgálatainkat:

Romániában újraválasztották Iliescut, a korábbi kommunista elnököt

A választás második menetében két ellenjáró jelölt vett részt: Ion Iliescu, a korábbi államelnök, a Kommunista Párt szocialistává átkeresztelt vezére és a kisebbségeket, így a magyarokat is üldöző szélsőjobboldali nacionalista, Cornelius Tudor.

A volt elnök a szavazatok 70 %-át kapta. Sok fiatal, aki az első menetben Tudorra voksolt, a másodikban meggon-dolta magát és Iliescua szavazott. Iliescu, aki 1990-96 között volt Románia elnöke, nyomban az urnák zárása után győzelmi beszédet tartott, s kijelentette, hogy az ő politikája a nyomor elleni harc, csatlakozás az európai Unióhoz és a NATO-hoz, partneri viszony az USA-val, türelem és a veszített javak vissza-szerzése.

A mélyen keresztény életű és ugyan-akkor *ízig-vérig* magyar Klebelsberg (neve ellenére!) 9 éves minisztersége alatt több mint 5000 tanügyi iskolát alapított, megreformálta a magyar középiskolai oktatást, a polgári fiú-iskolát, a kereskedelmi és természetesen a gimnáziumi oktatást, míg a magyar főiskolák és egyetemek nivóját európai rangra emelte. Ő hozta létre a külföldi Collegium Hungaricum-okat is (Bécs, Berlin) és a római Magyar Akadémia létrehozásában is oroszlanrésze volt. – Mi, volt emigránsok tudjuk: az általa megreformált magyar főiskolákból és egyetemekről – még 1956-ban is – olyan értelmiségiek kerültek ki, akiket nyugaton is respektáltak.

A zseniális magyar kultuszminiszter közismert kijelentését kell idéznünk: „...háromféle magyar hazafiság van: szónokló, kesergő és alkotó”.

Igen! Klebelsberg Kunó alkotó hazafi volt. E szellemi hagyatéka érvényes minden magyar nemzedék számára.

Gy. Pethe Ferenc

Szent Balázsról, névnapjáról és környékéről

Február hónap egyik jeles napja bizonyára a Balázs-nap, a kalendáriumokban február 3. A most elkészülő század magyar irodalmának két ismert szép költeménye is eszünkbe hozza. Az egyik Babits Mihály klasszikussá érett „Balázsolás” című verse. (Az Életünk már közölte, legutóbb 1998 február-jában.) A másik vers nem ilyen drámai hatású, sőt inkább üdítő költemény: József Attila „Altató”-ja az ismert refrénnel: „Aludj el szépen, kis Balázs”.

✱

Lássuk most futtában, ki volt ez a kedves szent? Adatszerűen keveset tudunk róla: az örményországi Sebasta püspöke volt, 320 körül halt vértanú halált, megkínózták majd lefejezték. Legrégibb naptáraink is számon tartják névnapját, a néphagyomány ősidők óta a torokbajok csodálatos gyógyítóját tiszteli benne.

✱

Azt hiszem, hozzáam hasonlóan, minden gyerek megilletődve gondolt az első balázsszáldásra. A még sötétes templomban a pap állunk alá tartotta a két keresztbetett égő gyertyát (Ó, milyen fényes még most is emlékezetemben!) és latinul mondott rövid imát: „Szent Balázs püspök és vértanú, szabadítsd meg téged a torokbajtól és minden más bajtól”.

Bizonyára ennek köszönhetem, hogy kisgyerek koromban kigyógyultam az akkor még leginkább halállal végződő, rettegett fertőzőbetegségből, a torok-gyikból. Más néven ronszó toroklob, azaz *difteritis*. Ahogyan anyám mesélte, lélekszakadva rohantak velem Pestre, egyenesen a Stefánia Gyermekkórházba. Ott az orvosok azonnal egy ezüstcsövet dugtak a torkomba, hogy a fulladást megakadályozzák. A veszélyes gyulladás azonban nem szűnt meg. Utolsó lehetőségeként az orvosok gégemetszésre készültek föl.

Anyám megrémült a gondolatától: maga előtt látta azt a férfit Kecskeméten, aki ilyen műtét után csak csövön tudott hörgögni lélegezni, s mint kislány félve futott el tőle. Nem egyezett bele a műtétbe. A veszélyes gyulladás azonban két nap alatt hirtelen lelohadt. Anyám gyógyultan vitt haza! Az orvos-professzorok nem tudtak rajtam segíteni, Szent Balázs doktor meggyógyított!

✱

A legendák szerint, mielőtt Balázst püspökké választották, orvos volt. A Diocletianus-üldözés idején egy barlangba menekült, vadállatok vették körül, hogy védelmezzék s ő a kereszt jelével gyógyította a beteg állatokat. Erre a jelle emlékezett a keresztbetett gyertya is. Egy más alkalommal egy özvegyasszony fiának a torkából vette ki a halszállkát, így mentve meg a fulladástól.

Hazánkban is rendkívül népszerű szent, mutatja a Balázs keresztnevek gyakorisága. Kedveltségének helytörténeti emlékei többek közt a Somogy-megyei Szentbalázs helységnév (Remélhetőleg megvan még az eredeti neve!), továbbá Kassa, Szepeshely, Csíkszentlélek, Vadonfa (Sopron-megye), Abda, Esztergom stb. oltárképei.

Egyébként Balázs a 14 segítőszent egyike: az orvosok, gyertyaöntők, állatok oltalmazója.

✱

Ma már csak csökevényként él néhol az un. „balázsjárás” szokása. Valamikor diákok jártak házról-házra Balázs napon, a csikorgó hidegben és énekes rigmusokat, köszöntőket mondtak, mint például

ezt a Mátra-vidéki éneket:

*A Szent Balázs doktorunknak
hogy ma legyen napja,
Többször is hogy megérhessük,
az Úristen adjja.
Kérjük ajándékát, adja szent áldását,
távotzassa el mindnyájunk
torkának fájását.*

Néha táncot is „ugrottak” – és „Szent Balázs doktor” nevében összekoldulták a disznóvágások örömeit, hurkát, kolbászt, szalonnát s egyebet, hogy a vizsgákig, a tanév végéig kitarson a diákelemzésia. De azért jutott a kapott disznóságokból a szegény iskolamestereknek is. Mert a tanítók, a nemzet igazi szellemi napszámói régen is, most is rászorulnak ugyancsak a segítségre.

✱

József Attila „Altató”-ját itt közöljük. A költeményről, azaz ennek refrénjéről az alábbi meglepő véleményt olvastam egyik hazai hetilapunkban. Idézem a cikkíró fejbévágós elemzését: „A refrén: „Aludj el szépen, kis Balázs” valószínűleg azért került a versbe, mert a rímhívó szó a második versszakból, a „darázs” hangzása ezt a kedves ötletet hívta elő... Ugyanis a verset valójában nem Balázskának, hanem Ottó Ferikének írta, ajánlotta – (a költő)”. Ez a Ferike a vers keletkezésekor éppen 31 éves. Nos tegyük helyre a megbántott igazságot. Szögezzük le, hogy a költeményt József Attila 1935-ben Ottó Ferencnek (nem Ferikének!) ajánlotta, ahogyan a háború előtt 1940-ben megjelent összes versek jegyzetei között olvasható: „485. oldal. A l t a t ó. Ottó Ferenc zeneszerző Balázs nevű unokaöccsének írta a költő”. Ez elég világos!

Ottó Ferenc zeneszerzőt jól ismertem a 30-as évekből. Akkoriban egész sorozat József Attila verset zenésített meg; ezért ajánlotta neki a költő halálából ezt a verset. – Ottó Ferencnek nem volt fia.

Szamosi József.

Altató

*Lehúnyja két szemét az ég,
lehúnyja sok szemét a ház,
dunna alatt alszik a rét –
aludj el szépen, kis Balázs.*

*Lábára lehajja fejét,
alszik a bogár, a darázs,
vele alszik a zümmögés –
aludj el szépen, kis Balázs.*

*A villamos is alszik,
s míg szendereg a robogás,
álmában csöngött egy picit –
aludj el szépen, kis Balázs.*

*Alszik a széken a kabát,
szunynyazodik a szakadás,
máma már nem hasad tovább –
aludj el szépen, kis Balázs.*

*Szundit a lapda, meg a síp,
az erdő, a kirándulás,
a jó cukor is alszik –
aludj el szépen, kis Balázs.*

*A távolságot, mint üveg-golyót,
megkapod, óriás leszel,
csak hűnyd le kis szemed –
aludj el szépen, kis Balázs.*

*Tűzoltó leszel a katoná!
Vadakat terelő juhász!
Látod, elalszik anyuka –
aludj el szépen, kis Balázs.*

József Attila (1905-1937)

Cserhádi Ferenc

ERDÉLYI KINCSEK NÉMETORSZÁGBAN

Stuttgárt mellett, a hochdorfi *Kelta-Múzeum* kiállító helyeibeigenen túlnyomórészt Erdélyből valamint a Havasalföldről származó régészeti leleteket bemutató kiállítás látható. Először kerülnek kiállításra Németországban rendkívül értékes régészeti leletek a Krisztus születése előtti első és második évezredből, melyek Erdélyben kerültek napvilágra. A kiállítást a bucaresti Nemzeti Történelmi Múzeum, a kolozsvári Erdélyi Nemzeti Múzeum és a hochdorfi *Kelta-Múzeum* rendezte, más erdélyi: szatmári, nagybányai, zilahi és a nagyváradi múzeumok részvételével. A kiállítás felöleli az erdélyi bronzkor, koravaskor (Hallstatt-kor) valamint a késővaskor (La Tène-korszak) történetét.

Kedvező földrajzi fekvésének köszönhetően fontos kereskedelmi útvonalak haladtak át a történelem folyamán Erdély területén. A Kárpátok hegylánc, hágóival és szorosaival fontos szerepet játszott az ország történetében, az emberek életében. Tudott odag, hogy Erdély rendkívül gazdag altalaji kincsekben, mint arany, ezüst, réz, ólom, só stb., melyeket már az őskori emberek a bronzkorban, majd a kelták és rómaiak is kibányászták és feldolgozták.

A legfontosabb ismertető jele a bronzkornak, magának a bronznak (réz és cin ötvözet) a használata, innen származik a kornak a neve is. Bár e kor elején még ritkák voltak a bronzból készült eszközök, fegyverek, annál inkább megnő a számuk a későbbi évszázadokban és mind több kerül elő a településekből. Ehhez járul a kb. 300 bronzkori u.n. kincslelet Erdély területéről. Rendkívül gazdagon díszített bronz fegyverek, kardok, harci csákányok Szamosfalváról (Kolozs m.), Sárközről (Szatmár m.), ékszeres Goroszlóról (Szilágym.), itt látható teljes egészében a vetési (Szatmár m.) bronzkincs is.

A számos bronzkori aranykincsleletek közül visztonlatlathatjuk az ékszerekben gazdag leleteket Mihányfalváról (Szeben m.), Magyarszákos (Temes m.) a rendkívül gazdag hínovai kincset (több mint tizezer darabot tartalmaz!) ékszerrel. Gazdagon díszített az erdélyi bronzkori kerámia, legszebb példányai láthatók a kiállításon a nagykolcsi (Szatmár m.), székudvari (Arad m), felsővárcái (Máramaros m.) településekből, valamint a láposi (Máramaros m.) halomsíros temetkezésekből.

Az első évezredben sorsdöntő események zajlottak le a Kárpátmedencében, bele értve Erdélyt. A bronzkor végén nyugatról behatolnak az ún. Hallstatti kultúra népei, keletről pedig a koravaskor elején új népcsoportok nyomultak be Erdély területére, először a kimmerosok (9-8 sz. Kr.e.), majd a szkíták (6 sz. Kr.e.), akik magukkal hozták

steppei, állatdíszes művészetüket. Az előbbieket hatalmukat az egész Kárpát-medencére kiterjesztették, míg a szkíták a Dunáig nyomultak előre. A kimmerosok hagyatékához tartozik Erdélyben a mihályfalvai aranykincs, az érkörtvélyesi lelet, valamint a vetési bronzkincs, míg a szkítáktól az Enyed melletti csombordi

A csomaközi fejedelmi sírból származó kelta madaras sisak

temető híres, valamint a kiállításon is látható gazdagon díszített disztör Fűrmenyesről (Szilágym.).

A Krisztus születése előtti 5. század végén nyugatról jönnek be a Kárpát-medencébe a kelták, s elfoglalják a Dunántúlt, a Nagy Magyar Alföldet, a Felvidék, a mai Szlovákia nagy részét, valamint szinte egész Erdélyt és a Bánság területét. A gazdag temető mellett, az egész Kárpátmedencében (Erdélyben: Szászújós, Beszterce-Naszód m.; Piskolt, Csomaközy, Kis-Dengeleg, Szatmár m.; Érkörtvélyes, Bihar m.) falusi jellegű települések egész sorát, valamint megerősített városi jellegű településeket (oppida) is találunk (Budapest Gellérthegy, Pozsony, Zemplén, Szalacska, Munkács). A kelta korból kiállított tárgyak, eszközök, fegyverek és ékszerek a keleti kelta művelődés és művészet magas színvonaláról tanúskodnak. Közülük magasan kiemelkedik a csomaközi fejedelmi sírból származó kelta madársisak, mely egyedülálló lelet Európában (l. a mellékelt fényképet). Nincs olyan könyv a keltákról, melyben ez a ma már világhírű lelet ne szerepelne. Gazdagon van illusztrálva a piskolti kelta temető, melyet teljes egészében (183 hamvasztásos és csontvázas sír) *Németi János* nagyváradi régész tárt fel. A temetőből egy-egy gazdag hamvasztásos és csontvázas sír teljes egészében rekonstruálva a kiállításon is látható. Külön érdekessége a kiállításnak, hogy az 1961-ben Csomaközön felfedezett kelta fejedelmi sír mellékletei, melyek ma három múzeumban találhatók (Bukarest, Nagybánya és Szatmárnémeti) először láthatók teljes egészében együtt kiállítva.

A kiállított közel kétszáz gondosan kiválasztott tárgy hűsen tükrözi az Erdélyben Krisztus születése előtt megtelepedett népek művészetét és művelődési életét. A kiállításához színes, gazdagon illusztrált katalógus járul.

Dr. Bader Tibor
múzeumvezető

A kiállítás megtekinthető Hochdorfbán (Stuttgártól nyugatra, Vaihingen/Enz irányában) a B 10 út mellett, a Keltanmuseum-ban, minden nap (hétfő kivételével) április 29-ig, 9,30-12; 13,30-17 óra között. Info-Tel: 07042/78911; <http://www.keltanmuseum.de>

Egyházi gondok a Felvidéken

A Magyar Nemzet augusztus 19-i számában Lukács Csaba a fenti címmel ír arról, hogy *Lénár Károly* tardsokdeddi esperes a Jópásztor Alapítvány vezetőjeként tizedik esztendeje szervez imanapokat Komáromban, hogy a felvidéki magyaroknak is legyen magyar püspökük, s hogy végre tegyék lehetővé a magyar nemzetiségű kispapok római képzését. A legutóbbi, 11. imanapra május közepén került sor, – röviden írtunk róla – ahol meglepetésszerűen megjelent a nagyszombati érsek is. *Ján Sokol* komoly gesztust tett: magyarul celebrálta a szentmisét, de bölcsen hallgatott a rendezvény eredeti céljáról. Két nap múlva Lénár Károly levelet kapott, amelyben az érsek köszönetet mondott eddigi tevékenységéért, és kérésének eleget téve „*megérdemelt nyugdíjba*” küldte július elsejei hatállyal. A felvidéki magyarság körében nagy tiszteletnek örvendő, 77 éves esperes udvarias levélben megköszönte a gondoskodást, de úgy fogalmazott: „*Mivel magyar papban óriási a hiány, maradnék a szolgálatban.*” Az 5300 lelkes Tardoskeden a hívek nemzetiségre való tekintet nélkül zúdultak fel a hír hallatán, és aláírásgyűjtést szerveztek az esperes maradása érdekében. A falu polgármestere személyesen kereste meg az érseket, de az nem fogadta. Ezért levélben kérte, ne keltsen fölösleges

feszültséget a faluban. Az esperes érdekében szót emeltek a szlovákiai magyarok politikai szervezetei is, és arról is beszélnek, hogy a Vatikánig jutott az ügy. Lénár Károly a lapnak elmondta: ma Szlovákiában csak abból lehet pap, aki jól tud szlovákul. Mivel nincs magyar kispapképzés, jelenleg többen tanulnak az anyaországban, mint a szlovákiai szemináriumokon. De fölöttük a magyarországi püspökök rendelkeznek – ha mindannyian hazajönnének is, az sem volna elég, annyi az üres plébánia. Egyikük haza akart jönni a felszentelés után, de Sokol nem fogadta be. Ezt később az újságok cáfolták, de én beszéltem az érintettel. Mégis hiszem, hogy meghallgatásra talál az imánk, lesz magyar püspökünk. Azért van erre égető szükség, mert a magyar vezető jobban összefogná a magyarságot és – mondjuk ki bátran – a papságot is. „Jelenleg a plébániák majdnem fele üres, ahol van is pap, többnyire öreg már. Hogy most mégis miként szolgálhatok? Hivatalos levelet nem kaptam arról, hogy maradhatok, de utód sem jött még a helyembe. Úgy látom, most kissé „leült” az ügy, én meg teszem a dolgom, amíg lehet”. Az egyházi szokás szerint Lénár Károlynak minden januárban éves szerződést küld az érsekség. Idén is jött egy, az esperes aláírta, így jogi értelemben januári biztosság az állása.

MN/MK

Lelki támasz telefonon

A karácsonyi időszakban minden évben jelentősen megemelkedik a telefonon lelki támaszt igénylők száma. A tavalyi karácsonyt követően azonban váratlanul még jobban felszökött a hívások száma. Az ok – a stuttgarti lelki támasz-központ vezetője, *Wolfgang Birk* szerint – arra vezethető vissza, hogy karácsonyra legalább három millió mobiltelefont adtak el és az új tulajdonosok egy része az ingyenes hívószámok közül a katolikus egyház által fenntartott intézmény feltárcsázásával próbálta ki új készülékét. Ezáltal azonban sok, valóban tanácsalansággal küzdő személy képtelen volt elérni az utolsó reményforrásnak tűnő vonalat. A jórészt fiatal mobiltelefon tulajdonosok között olyanok is akadtak, akik izléstelen viccnek használták ki az ingyenes hívószámot és ezáltal még inkább megerheltek a tanácsadók egyébként is jócskán igénybevett türelmét. Az okvetetlenkedők kiszűrésére az intézmény vezetői most üzenetrögzítő beiktatása mellett döntöttek, azzal a megindoklással, hogy csak a valóban rászorulóknak várják ki a lelki támasszal szolgáló beszélgetőpartner bejelentkezését a vonalra.

Makváry György

Millenniumi zászlót kapott a bánsági püspökség

A kettős jubileumi év alkalmából december 16-án millenniumi emlékHzászlót kapott a *Nagybecskerek-i* Püspökség. A zászlót, a magyar kormány adományát, *Szabó Tibor* a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke adta át *Huzsvár László* megyéspüspöknek. Ez alkalomból a székesegyházban jelen volt az egyházmegye papsága, *Tóth János*, Magyarország belgrádi nagykövete, a helyi önkormányzat vezetőire, és *Márton Károly* református esperes.

„A látogatást mi, az anyaország határain kívül élő katolikus keresztény magyarok, az irányunkban megnyilvánuló megbecsülés és bizalom jelének tekintjük” – jelentette ki az egybegyűlt tömeg előtt a püspök atya. Emlékeztetett arra, hogy pontosan tizenhat évvel ezelőtt jött létre a bánsági püspökség, mely addigi apostoli kormányzóság volt. Kiemelte, hogy a magyarság, ezérves vallásos értékrendjének köszönhetően mindig e térség lakosságának szellemi, gazdasági és lelki előrehaladását szolgálta. Megköszönte a lobogót, köszönetet mondott azoknak a nevében, kik az elmúlt években megszenvedtek magyarságukért.

A zarándokokkal zsúfolásig megtelt székesegyházban magasztos, ünnepi hangulat uralkodott, mely tetőpontját nemzeti imánnak, a Himnusznak éneklése alatt érte el. Azok, kiknek nem adatik meg egy hasonló esemény részesévé válni, talán nem egészen élhetik át ezt. Itt, karácsony előtt, az ajándék átadásánál számunkra is született valami. A népes hívó közösség évek hosszú sötétsége után, most egy lelki új-jászületést ért meg. Végre felülkerekedett a remény!

Halmi Miklós (ÚE)

Hirdessen az Életünkben!

Katolikus többség

Németország újraegyesítése óta 1998-ban haladta meg először a katolikusok száma a protestánsokat. Ebben az évben 27,15 millió katolikus élt Németországban, tehát 55 ezerral több mint protestáns. A zsidó vallásúak száma jelzett évben 82 ezerre nőtt.

KNA

Hallgatni, mikor beszélni kell, szintoly nagy hiba, mint beszélni, mikor inkább hallgatni kellett volna.

Széchenyi

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

ANGLIA

Keresztelések 2000-ben: **Boros Georg Béla**, B. Gábor Kálmán és Tsukada Toni fia, London; **Andrea Krisztina**, D. Géza és Jankó Ildikó leánya London, **Colchan Oktavia Rozália Beatrice**, C. Robert Edward és Orosz Hannah Mária leánya. London; **Kósa Annabella Caroline**, K. Gegory és Alexander Caroline leánya. South Croydon. **Növekedjenek Istenben szüleik és rokonaik öröme!**

Halottaink: **Ravasz Dénes**, Denton (Manchester), 2000.február 15-én, 73 éves korában; **Lentulay István**, Croydon, 2000. szeptember 26-án, 68 éves – **Réthy Zoltán**, Eastbourne, 2000.október 27-én 75 éves – **Balázs László**, Reading 2000. november 4-én, 68 éves – **Szentes István**, Southend-on Sea, 2000.november 20-án, 86 éves- és felesége **Szentes Istvánné Róza**, 2001. január 9-én, 87 éves – **Katona János**, Toton, (Nottingham), 2000.január 6-án, 80 éves korában. **Az örök világosság fényeskedjék nekik!**

AUSZTRIA

BÉCS

Halottaink: – **Eder Heléne**, életének 83. évében elhunyt. 2000. november 3-án temették. **Ipolyi Ella** életének 83. évében elhunyt, temetése november 9-én volt. **Dr. Cserrmőy-Schneidt Ottó** életének 95. évében elhunyt, 2000 november 1-én költözött az égi hazába. Az elhunyt hosszú időn át volt a Bécsi Magyar Lelkésztség világi elnöke, majd egyéb vezetői beosztásban szinte haláláig élénken érdeklődött vagy részt vett az egyházközség életében. A Szent Szilveszter Lovag Rend nagykeresztje tulajdonosa volt. Élénken vett részt a magyar-osztrák kulturális életében is. Temetése november 16-án volt a Budapesti Kerepesi temetőben. **Az örök világosság fényeskedjék nekik!**

NÉMETORSZÁG

KÖLN

Halottaink: **MAGASLAKI Ferenc** – a volt kölni cserkészvezető – hosszú betegség után 68 éves korában családja körében csöndesen elaludt. Temetése 2000.május 31-én volt Bergisch-Gladbachban. **Adj Urunk örök nyugalommal neki!**

Szeptember 15-én, életének 75-ik évében elhunyt **dr. Gulyás Sándor** bonni egyházközségi tanácsosunk. Szeptember 22-én búcsúztunk tőle a poppelsdorfi temetőben hozzátartozói és barátai körében. **Nyugodjék békében és nyerje el Urunknál az örök életet!**

MÜNCHEN

Keresztelés: **Simon Christian**, S. András és Ildikó kislfia 2000. október 22-én Rosenheimban részesült a keresztség szentségében.

Halálozás: **Harsányi Sándor** élete 85-ik évében hunyt el, temetése 2000.november 17-én a müncheni Ostfriedhof Krematoriumban volt. **Nyugodjon békében!**

MÜNSTER-HANDORF

Halottunk: **Szöke György** osnabrücki hívünk októberben, hosszas betegség után, 61 éves korában elhunyt. Hamvait Magyarországon helyezték örök nyugalomra. **Adj Uram örök nyugalommal neki!**

STUTTGART

Keresztelő: **KOBIA Tamás** és **LECHLI Tünde** kislányát, **Bernadett Noemi**-t valamint **MAKÓ László** és **IVANYOS Anasztázia** kislfiát, **Benjamin**-t kereszteltük november 5-én Heilbronnban. **Isten éltesse őket szüleik és mindnyájunk örömeire!**

Halottaink: **Kocsis Andrásné**, született Reidinger Erzsébet november 19-én 70 éves korában elhunyt. Temetése november 23-án volt Remseck/Altingenben. **Bukovszky Istvánné** született. Racskó Anna november 26-án 80 éves korában elhunyt. Temetése

november 30-án Nellingenben (Parksiedlung). **Farkas Rozália**, született Széchenyi, Misszióknál bálingeni csoportjának hűségese és önfeláldozó tagja november 30-án váratlanul elhunyt. Bálingenben nagyszámú közönség búcsúztatta december 3-án. Temetése Csúzan (Baranya) volt december 7-én. **Az örök világosság fényeskedjék nekik!**

SVÁJC

BERN

Halottaink: **Kaya Teomanné** (Papp Rózi) született **Bakó Róza**, 2000.szeptember 29-én 67 évesen, rákbetegségben súlyos szenvedések után elhunyt a berni Salemspítáiban. Október 5-én temették. Mohamedán férjével boldog házasságban éltek Schwarzenburgban. A kereszten meghalt Jézus fogadja őt a paradicsomban!

Olaj Gyula öt gyermek édesapja. A szorgalmas autószerelő az autófestéktől kapta kinzó asztma betegségét. Idősebb korában ehhez járult a gyomor- és bélrák. A betegek szentségében részesülve költözött el közülünk 82 éves korában. 2000 december 12-én temették Thun-ban szentmise keretében. **Jókedvű magyar testvérünk szerezzen most örömet az Úrnak humorával.**

GORDONS BAY (Délafrika)

v.dr.Kézdy Vásárhelyi Béla, volt huszár-főhadnagy, a Málta-i, a Lázár és a Sz. György lovagrendek tagja 2000.december 1-én, 95-ik életévében, rövid betegség után, az utolsó szentséggel ellátva, vissza adta nemes lelkét Teremtőjének. Gyászolják felesége, gyermekei és a gróf Bolza család.

MAGYARORSZÁG

Esztergom

Dr. Fábíán János, apostoli protonotárus supra numerum, órkanonok, budapesti plébános, volt főegyházmegyei kormányzó áldozpapságának 60-ik, életének 80-ik évében a Szent Útravalóval ellátva 2000. december 5-én az Örökkévalóságba költözött. Gyászolják az Esztergom-Budapesti érseki főhatóság, a Főszékesegyházi Káptalan és hozzátartozók a feltámadodás hitével, a találkozás reményében, el nem múló szeretettel.

Beszterelése szentmise keretében 2000. december 16-án szombaton, 10 órakor a budavári Nagyboldogasszony templomában volt. Ugyanezen a napon, 14 órakor az esztergomi Bazilikában celebrált engesztelő szentmisét követően a kanonokok temetési helyén, a Bazilika kriptájában helyezték örök nyugalomra.

FELVÉTEL

Az Európai Magyar Gimnázium azonnali felvételt hirdet a 2000/2001-es tanévre.

Az iskola – az egyetlen magyar gimnázium Nyugaton – bajor érettségit nyújt, amely Németországban elismerten a legszínvonalasabb érettségi és Európa valamennyi országában elismert

- a tanulóknak a magyar és német nyelv tökéletes elsajátítását teszi lehetővé a két nyelvű oktatás keretében, ápolja a magyar hagyományokat és a magyar kultúrát
- angol és francia nyelvtanítást nyújt
- iskolánk nagylelkű bajor és magyar állami támogatása mérsékelt internatusi árat tesz lehetővé.

CÍMÜNK:

Europäisch-Ungarisches Gymnasium
Klosterburg 2, D-92280 Kastl/Opf.,
Telefon/Fax: +49 9625 809100
További információk az internetben, a <http://www.kastl.de/hungym> cím alatt találhatók.

† Búcsú

Nt. Lázár J. Csabától

„Neki növekednie kellett, nekem pedig kisebbé lennem” (János ev. 3.30)

Súlyos veszteség érte a müncheni magyar református gyülekezetet. Az Úr életének 49. és papi szolgálatának 25. évében, hosszú szenvedés után, visszahívta világi küldetéséből Lázár Csabát, akitől december 21-én az Ostfriedhof ravatalozójában vett búcsút München magyarsága. Lázár Csaba Szatmárnémetiben született és ott töltötte diákéveit. Miután Kolozsváron befejezte teológiai tanulmányait, szülővárosában lett segédlelkész. 1978-ban lelkészévé választotta a szatmári Amac község református gyülekezte, ahol 1983 októberéig szolgált. 1985 júniusában került Münchenbe, majd haláláig az itteni magyar reformátusok lelkésze volt. Tizenöt éves müncheni küldetése alatt megvalósította gyülekezte integrációját, hűen szolgálva egyházát, hazáját és a keresztény egység ügyét. Öt évig hirdette az igét a Szabad Európa Rádió protestáns műsorában.

+ Nyugodjék békében!

JL

Gyerekek karácsonya Münchenben

Gyerek volt az első karácsony örömhírének közvetítője. Gyerekszáj hirdette a jó hírt kétezer év elteltével is a müncheni Magyar Katolikus Misszió karácsonyi ünnepségén. December 17-én a Hl. Kreuz egyházközségi otthonban összegyűlt hívőseeret Hétvégi Magyar Iskolánk három osztálya, valamint a Tücsök és Mákvirág táncsoportja, tizenegy cserkészősrünk és a fiataljaink sorából verbuvált Regös táncgyűttes szórakoztatta. Ősi betlehemes játék, karácsonyi ének, báb- és zongorajáték, vers, tánc és hagyományos regölés tanúskodott emberszerető Istenünk jóságáról, a külhonban is továbbélő magyar nyelv és népszokások szépségéről és elevenségéről. A múlt tiszta forrásaiból merítve, ihletődve jövőt ígértek és teremtettek a csüggedt szívűeknek is. Örömhír volt ez a javából, nem kevésbé az a tény is, hogy a gyerekeknek készült száz ajándékcso-magból mindössze három maradt meg. Hátha jövőre már kevésnek bizonyul.

Me

Az ezeréves bajor-magyar barátság emléke

Engel fotó

Az elmúlt kettős jubileumi esztendő kimagasló eseménye volt Münchenben az ezeréves bajor-magyar barátságot jelképező emléktábla elhelyezése a Damenstift-templom falán. A felelő ünnepséget ökumenikus-jellegű, színpompás, énekes-zenés szentmise vezette be, amelynek végén a templomot megtöltő közönséghez (sokan az utcán rekedtek) Orbán Viktor magyar miniszterelnök beszélt. Mise után leleplezte a maradandó értékű bronz emléktáblát. Képiünkön a bajor és nemzetiszínű szalagos három koszorú látható: középen a magyar miniszterelnök, két oldalt a müncheni katolikus és protestáns egyházak, illetve a Bajor-Magyar Fórum koszorúja. A vörös-bronz dombormű Szabolcs Péter Munkácsy-díjas zalaegerszegi szobrászművész alkotása.

KÖNYVÚJDONSÁG!

DR.CSERHÁTI FERENC: „Szívélyes lelkipásztori üdvözléssel” Szent István Társulat München – Budapest 2000, színes borítóval, kartonált, 236 oldal.

Ára: 15,- DM.

„Ebben a könyvben azokat a lelkipásztori leveleket gyűjtötte kötetbe, melyeket a Magyar Katolikus Misszió plébánosaként intézett híveihez az évek során. E levelek nemcsak a helyi eseményekhez kapcsolódnak: szó van bennük az Egyház és a társadalom általános

problémáiról, elemzik az egyházi és a világi aktualitásokat, s nem utolsósorban lelkipásztori útmutatást adnak az Evangélium gyakorlati megvalósításához a Münchenben, Magyarországon, vagy akár a világ más táján élő magyar katolikusoknak.”

A könyv kapható Münchenben a **Magyar Katolikus Misszió**, Oberföhringer Straße 40., illetve Magyarországon a **Szent István Társulat** boltjaiban, Budapesten, Kossuth Lajos u.1.

**A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT,
STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG
nem felel!**